

"

"

Média se už ze své podstaty zaměřují na informace, co čtenáře a diváky zaručeně zaujmou. Těch je v souvislosti s autismem k mání požehnaně. Jednou ze stránek autismu, které bezesporu běžného člověka přímo fascinují, jsou výjimečné a mimořádné schopnosti v určitých oblastech (jako např. paměť, hudba, výtvarné umění, rychlé počítání). Tou druhou, neméně mediálně vděčnou stránkou autismu, je agresivita nebo dokonce násilí. Zjednodušeně řečeno jsme často buď vynášeni do nebes coby géniové, nebo demonizováni jako budoucí masoví vrazi. Ani jedno nám není právě ku prospěchu a ani příliš po chuti.

Mýty o autismu mají obrovský a často negativní dopad na to, jak společnost autisty vnímá a jak se k nim v důsledku toho ostatní lidé chovají a staví. Dokonce i to, jak se vnímáme my sami. To, jak je typický autista veřejně prezentován, ovlivňuje a komplikuje i včasné rozpoznání a následnou diagnostiku. Odborníci jsou totiž taky lidé a masáže ze strany médií se nevyhnou. Navíc se tyto „předžvýkané“ informace v mozku usídlní jaksi snáz a trvaleji. Potom se není co divit, že psycholog vyloučí diagnózu autismu na základě toho, že chování a vzhled diagnostikovaného nejsou dost bizarní, nebo na základě pouhé skutečnosti, že dotyčný mluví, čili komunikuje, má jakýs takýs oční kontakt a nehází věcmi. Ono totiž nic takového jako typický autista ve skutečnosti neexistuje.

V posledních letech je sice patrná snaha mýty o autismu vyvracet, většina článků na toto téma ale nabízí jen prostý výčet nejčastějších mýtů a tím je vlastně ještě posiluje.

Autismus a genialita

Zdroj obrázku: Pixabay

Mohlo by se zdát, že mýtus o Rainmanovi jako o prototypu autisty byl už dávno vymýcen. Savantské schopnosti se vyskytují v populaci velmi zřídka, nejčastěji pak u lidí s těžkým mentálním postižením, poraněním mozku a v největší míře právě u autistů. To, že většina savantů je autistická, ovšem automaticky neznamená, že většina autistů má savantské schopnosti. Naopak většina z nás žádnými geniálními a mimořádnými schopnostmi ani dovednostmi neoplývá a je poměrně dost frustrující, když je od nás někdo očekává. Jako bychom selhali a zklamali i v tom, jak být správným autistou. To je poměrně jednoduchá a podle mého už mnohokrát opakovaná informace. Jenže myšlenka o genialitě, která jaksi vynahrazuje a vyvažuje zápory odlišného neurologického vývoje, má obrovské kouzlo a tím pádem tuhé kořínky.

Odlišný vývoj mozku nám ale do jisté míry skutečně poskytuje určité výhody. Autisté někdy opravdu působí, jakoby odpovědi a nové myšlenky nacházeli prostě ve vzduchu kolem sebe, zázračně. Jsme často schopni nacházet vzorce tam, kde je ostatní nevidí. Odvozovat pravidla, chápat vztahy mezi věcmi, které spolu na první pohled vlastně nesouvisí. Najít řád uprostřed zdánlivého chaosu. Plno věcí se naučíme sami od sebe, pozorováním a logickým odvozováním. Prostě proto, že se vzděláváme rádi a že nás právě tahle oblast zajímá (často zajímá opravdu jenom nás), což je nejlepší motivace. To zvláště u malých dětí působí taky přímo zázračně.

Zdroj obrázku: Pixabay

Jsou mezi námi tací, co za tím vidí dokonce přímé [spojení s Bohem](#). Na internetu se můžete mimo jiné dočíst o novém druhu lidí, bytostech na „vyšší vibrační úrovni“, [indigových a křišťálových dětech](#), které lékaři "mylně" nazývají autisty a pokládají je za nemocné. K takovým názorům přispívá i fakt, že mnozí autisté mají problém s lhaním a předstíráním a trvají na dodržování pravidel, i těch morálních. Smysl pro spravedlnost je u nás často velmi silný.

To, co nám však umožňuje chápat zdánlivě nepochopitelné, podle mého názoru nesouvisí s duchovnem, new age, ezoterikou a náboženstvím (ostatně většina autistů tyto oblasti vnímá jako podezřelé protože nelogické). Jedná se spíše o takzvanou [fluidní inteligenci](#) vrozenou schopnost řešit logické problémy. Naše myšlení je zkrátka jiného druhu, protože naše mozky jsou jiné. Jsme přímo naprogramováni hledat smysl a účel každého jevu a činnosti. A pátrat po příčinách a důvodech všeho kolem nás. K tomu nás nutí touha po kontrole, po jistotách, po klidu. Protože v důsledku zvýšené smyslové vnímavosti, poruch generalizace a sociální neobratnosti je pro nás svět (a především společnost) naprosto matoucím a obtížně pochopitelným místem. Toužíme po informacích. Často jsou to informace bez praktického využití a jaksí zbytečné. Nebo je v praxi prostě neumíme použít. Což zdánlivě nekoresponduje s touhou po smyslu a účelu. Jenže informace jsou pro nás jakousi kotvou. Udrží naše myšlenky, které se jinak zběsile a nekontrolovaně rozbíhají všemi směry, v klidu. Když se soustředíme na to, co nás zajímá, obtěžující vjemy a okolní svět se svými problémy mizí a my jsme šťastní. A to už je zatraceně silný

důvod.

Nejspíš nejsme andělské bytosti z vyšších sfér, které přišly povznést lidstvo. I tak se od nás můžete něčemu naučit. Lidé, kteří myslí jinak, kreativně a nově, kteří pátrají po smyslu a účelu věcí, jsou odjakživa nositeli pokroku.

Autismus a násilí

V souvislosti se [střeleckými útoky](#) a [masakry](#) se v médiích opakovaně objevily spekulace, že příčinou násilného a agresivního chování byl v těchto případech autismus. Jen málokdy je zmíněna také skutečnost, že pachatelé zároveň trpěli poruchami chování, psychózami, bludy apod. Ale ani závažná duševní onemocnění (k nimž autismus nepatří, protože se řadí mezi neurologické poruchy) podle výzkumů nejsou automaticky příčinou násilných útoků. [Vědecké studie](#) prokázaly, že duševně nemocní nejsou více agresivní než zbytek populace. Násilné útoky ani u duševně nemocných nepropukají zčista jasna, příčinou bývá jednoznačně spíš frustrace. Prokazatelně větší míra násilí byla také zaregistrována, pokud bylo okolní prostředí hlučné a nepříjemné. Což, jak se domnívám, jsou faktory, které zvyšují agresivitu i u jedinců v běžné populaci. Jednou z důležitých příčin agresivního chování a násilných trestných činů je také zneužívání a týrání v dětství.

Zdroj obrázku: Pixabay

Neexistují důkazy větší pravděpodobnosti násilného chování nebo páchání násilné trestné činnosti u autistů oproti běžné populaci. V roce 2010 provedli Hippler, Viding, Klicpera a Happé studii údajů z trestního rejstříku, které se týkaly osob z původní skupiny 177 pacientů Hanse Aspergera. Míra ani povaha zločinů spáchaných jedinci z této skupiny se nijak nelišily od zločinů ostatního obyvatelstva. Byla však prokázána desetkrát vyšší pravděpodobnost, že se autisté stanou obětí násilného trestného činu nebo sexuálního útoku (u krádeže je pravděpodobnost dokonce dvanáctkrát vyšší). Příčinou je zřejmě naše naivita, sociální neobratnost a celkově odlišnost.

Ze studie, která se týkala přímo střeleckých útoků, však přesto vyplývá, že z celkového počtu 75 masových vrahů - střelců byl silný důkaz pro diagnózu na spektru autismu nebo jejích symptomů u šesti případů (celých 8%). Což je přibližně 8x vyšší prevalence než u celosvětové populace. Rozhodně to nevede k závěru, že autisté jsou obecně více náchylní k tomu stát se masovým vrahem. Autor studie, profesor Michael Fitzgerald, však tvrdí, že může existovat malá podskupina osob s poruchou autistického spektra, u nichž je vyšší pravděpodobnost, že se stanou pachateli násilného trestného činu. Dokonce představil novou diagnózu „Criminal Autistic Psychopathy“ jako podskupinu Aspergerova syndromu. V ideálním případě měla nová diagnóza pomoci odlišit tuto podskupinu od ostatních autistů a vést k realizování včasné a účinné intervence. Zdá se ale, že by spíš vedla ke stigmatizaci všech autistů, kteří jsou už tak dost zranitelní. Ostatně rozdíl mezi Aspergerovým syndromem a Kriminální autistickou psychopatií by spočíval spíš v rizikových faktorech v rodinném prostředí, traumatech v dětství, psychosociálních protivenstvích. Termín psychopatie je sám o sobě problematický a v českém odborném prostředí se neuzívá pro svou pejorativní konotaci.

Zdroj obrázku: Pixabay

A tím se dostáváme k tomu, jak to vidím já. Že totiž příčinou násilného nebo agresivního chování není autismus. Že u jakéhokoli jedince vedou traumata v dětství, zneužívání, týrání a ponižování k nárůstu agresivity. Že problémy v komunikaci, ať už mají jakoukoli příčinu, vedou k vzájemnému nepochopení. Což je velice frustrující. Stačí si jen představit, že se ocitnete v zemi, jejímž jazykem nevládnete a nemáte možnost se domluvit ani jakýmkoliv jiným způsobem. Nemožnost sdělit druhým své potřeby a přání a tím se dostat k jejich naplnění, to vede k obrovské frustraci. Stejně jako když nerozumíte tomu, co se kolem vás říká a co se po vás chce. Úplně stačí, setkáte-li se s někým nechápavým, kdo si nenechá vysvětlit ani tu nejjednodušší věc. Po chvíli narůstá vztek na obou stranách. Zvláště když nabydete dojmu, že jste za blbce vy. Nepříjemné, hlučné a nepřátelské prostředí zvyšuje pravděpodobnost násilného chování úplně u každého.

My autisté jsme častěji terči šikany a obětmi násilných trestných činů. Často v sobě neseme také dětská traumata. Máme obrovské problémy s komunikací. Býváme smyslově hypersenzitivní. Máme nižší frustrační toleranci. Pokud jsme ale agresivní, má to vždycky nějaký důvod. Jsme na vnější vlivy mnohonásobně citlivější, než běžný člověk. Neznamená to, že neautisté jsou vůči takovým vlivům imunní. Na nepřátelské, šikanující, netolerantní a smysly zahlcující prostředí ale reagují obvykle jako první právě autisté. Spíše než násilným chováním k ostatním však většinou zhroucením, autoagresí nebo dokonce sebevraždou.

. Jsme jako kanárce v dolech, upozorňujeme vás ostatní, že celá společnost a prostředí začínají být nebezpečné pro vzájemné klidné soužití.